

2010. november 1 - **Az anarchokommunista ideológus nem csak a szélsőséges eszmék terjesztésében járt élen, de egy Tisza István meggyilkolását célzó összeesküvésben is részt vett.**

Talán már sokak számára világossá vált, hogy a szélsőbaloldali anarchista Szabó Ervin a fővárosi könyvtárhálózat segedelmével elsősorban a marxista tanok hatékonyabb terjesztésére törekedett. Kevésbé közismert, hogy a könyvtárigazgató profánabb cél elérését is el tudta képzelni pályája kiteljesedéseként – ez a cél pedig Tisza István meggyilkolása volt.

A huszadik század elején a szélsőbaloldali pártok és a különféle anarchista csoportok leggyűlöltebb ellensége Magyarország egyik legnagyobb államférfija, Tisza István volt. A feudális elmaradottság és a klerikális reakció vádjait szórták a – valóban nagybirtokos, dunántúli református főgondnok – miniszterelnök fejére. Utálkozásuk egyik legfőbb oka az volt, hogy Tisza meggátolta az általános, titkos választójog bevezetését arra hivatkozva, hogy a magyar érdekeket nem szabad feláldozni a látszatdemokrácia oltárán. Ez ugyanis Magyarországon belül a magyarság szupremáciájának meggyengülését okozná. Tisza egyrészt a nemzetiségek miatt tartott az általános választójogtól, másrészt úgy vélte: a demagóg szónokok és a nemzetellenes érdekeket propagáló sajtó által manipulált szavazók voksei olyan csoportokat juttathatnának uralomra, amelyeknek céljai ellenkeznének a demokráciát óhajtó nagyvárosi értelmiségiek elképzeléseivel.

Az „emberiség veszedelme”

Noha a „nagy háború” köztudottan elsősorban francia és orosz érdekek miatt robbant ki, szárnyra kapott egy máig fel-felbukkanó vád: a világtörténelem addigi legborzalmasabb vérontásának okozója nem más, mint Tisza István magyar miniszterelnök. A vádlók közt találunk antantpropagandistákat, az utódállamok politikusait, no és a hazai baloldal és különféle anarchista csoportok képviselőit.

A háborús szenvedéseket jó érzékkel és gátlástalanul meglovagló korabeli baloldali politikusok, publicisták, anarchisták antimilitarista propagandával próbálták gyengíteni politikai ellenfeleiket – ezzel együtt az országot.

Az egyenlőségnek és a világbékének a proletariátus diktatúrája alatt megvalósuló tökéletes társadalmáról vizionáltak a világmegváltó forradalmárok, köztük a szélsőbaloldali, anarchista Szabó Ervin (született Schlesinger Sámuel Ármin) is, a fővárosi könyvtárhálózat vezetője, az intézmény mai névadója. Természetesen Tisza Istvánt ő is a fenti vádakkal illette, sőt egyenesen az „emberiség veszedelmének” nevezte a Népszavában a magyar miniszterelnököt.

A budapesti szélsőbaloldali anarchisták osztrák elvtársai terrormerénylettel hívták fel magukra a figyelmet: Friedrich Adler 1916 októberében meggyilkolta Stürgkh gróf osztrák miniszterelnököt. Adler abból indult ki, hogy a Monarchia egész politikai vezetése, mindenekelőtt Stürgkh, felelős a háborúért, a merénylettel pedig az volt a célja, hogy minderre egész Európa közvéleményének figyelmét felhívja.

Írta: Adminisztrátor
2010. november 02. kedd -

Akadtt egy kitűnő céllövő

A sikeres osztrák merénylet híre budapesti elvtársaikat is fellelkesítette. Hamarosan terrorakció megszervezésébe fogott a Svájcban nemrég hazatért anarchista, Duczynska Ilona, és a fővárosi könyvtárhálózat akkori igazgatója, Szabó Ervin – derül ki Dalos György A cselekvés szerelmese című, 1984-ben megjelent könyvéből. Megjegyzendő, hogy a kiadványt Hajdu Tibor és Litván György lektorálta. (Hajdu az egyik legjelentősebb kortárs marxista történész, az ugyancsak marxista Litván György pedig Szabó Ervin életútjának és munkásságának legalaposabb ismerője.)

Az összeesküvők a merénylet részleteit a Németvölgyi temetőben beszélték meg. Végrehajtását Duczynska Ilona vállalta magára, noha Szabó Ervin ezt határozottan ellenezte. Arra hivatkozott, hogy a Svájcban jött fiatal lányt senki sem ismeri, s emiatt netán külföldi ügynökként fogják megbélyegezni. Szabó Ervin magára vállalta volna a gyilkosságot, egyrészt mert egyenrangú ellenfelének hitte Tisza Istvánt (!), másrészt olyan súlyos cukorbetegségben szenvedett, hogy állítása szerint „egy gyors halálos ítélet csak megrövidítené szenvedéseit”. Végül épp fizikai állapota és testi fogyatékosága (egyik szemére vak volt) győzték meg arról, hogy nem tudná sikeresen végrehajtani a tervet, a feladatra a kitűnő céllövő Duczynska Ilona sokkal alkalmasabb. Szabó meghátrált, de a gyilkosság kitervelésében aktívan részt vállalt.

Negyedszerre sikerült

Duczynska a merényletet egy Browning revolverrel követte volna el, amelyet a baráti körükhöz tartozó Madzsar Józseftől lopott el. Svájcban egyébként egy ugyanilyen típusú fegyverrel gyakorolta a célba lövést. A merénylet dátumának május 23-át jelölték meg, amely napon öt évvel korábban úgymond „Tisza belelővetett a választójogot követelő tüntetőkbe Budapesten”. A terv szerint Duczynska a Tisza-villánál várta volna a miniszterelnököt, s amikor az kiszáll a kocsijából, közvetlen közélről agyonlövi.

Duczynska a Galilei Kör – ő is tagja volt a társaságnak – Anker közeli helyiségéből épp el akart indulni a merénylet színhelyére, amikor értesült a számára „megrendítő hírről”: Tisza lemondott, s a király ezt elfogadta. Így értelmetlenné vált a merénylet. Duczynska így vall erről: „Óriási zsvajgás, kiszaladtak, beszaladtak, kiszaladtak az utcára. Ott maradtam ülve: szinte eszméletlenül. Velem a maradék, a majdnem élet. Tett, ami el nem követtetett. Bűn, amiért nincs vezeklés. Áldozat, ami el nem fogadtatott. Lassan elkezdtem menni a Ménesi út felé. Még senki sem volt otthon. Visszaloptam Madzsar József Browningját... Aztán együtt ültünk Madzsarék nappalijában négyen, Alice, Józsi, Ervin és én. Amikor egyedül maradtam Szabó Ervinnel, megkérdeztem: »Mikor hallottad, mit gondoltál?« Egy szót mondott: »Sajnálталak.« Ott ültünk gyászba borultan, mert vége volt ennek a szikrának, egy lehetséges történés szikrájának. Szabó beszélt: természetesen Tisza marad a spiritus rector, de minden sokkal nehezebb lesz, mert látszat szerint valami változás áll be, valójában azonban nem lesz semmi változás. Csak eltűnik egy szimbólum a tömegek szeme elől. Ő visszalépett a háttérbe, és akkor már nem volna értelme a merényletnek. Már senki sem értette volna. Eltűnt a sebezhető, megdönthető szimbólum.”

Három sikertelen merénylettel, de sokkal több gyilkossági tervvel törtek Tisza István életére a korabeli szélsőbaloldali, anarchista mozgalmak egyes képviselői. A negyedik merénylet sikeres

Írta: Adminisztrátor

2010. november 02. kedd -

volt, 1918. október 31-én otthonában gyilkolták meg az „Őszirózsás forradalom” kitörésekor a korszak legnagyobb tehetségű magyar politikusát.